

Dr. Solveiga Daugirdaitė	https://orcid.org/0000-0002-9709-9208
Lyties aspektas literatūroje	Gender aspect in literature
<p>Lyties aspektas literatūroje, kaip ir kitose srityse (dailėje, kine), Lietuvoje įvairiais aspektais pradėtas tirti po 1990-ųjų. Dažniau tyrimuose naudojamosi feministinės, rečiau – maskulinistinės kritikos įrankais. Šiuo aspektu galima analizuoti bet kurio laikotarpio, bet kurio autoriaus kūrybą siekiant suprasti tiek individualias, tiek visuomenėje dominavusias (ar, priešingai, marginalizuotas) nuostatas vienu svarbiausių asmens tapatybės bruožų. Šiuolaikiniame Vakarų pasaulyje lytis yra tapusi viena iš kvestuojamų kategorijų, intensyviai kinta jos reikšmės. Plačiai apibendrinant, lyties aspektas literatūroje leidžia analizuoti tokius klausimus kaip tapatybė, galios ir nugalėjimo pozicijos, reprezentacijos svarba, stereotipai ir jų laužymas, istoriniai lyčių sampratos, padėties, socialinių vaidmenų kaitos aspektai, taigi glaudžiai siejasi su filosofiniais, istoriniais, sociologiniais tyrimais. Tiek feminizmo ir maskulinizmo studijos, tiek kitomis metodologijomis grįsti lyties raiškos literatūroje tyrimai yra susiformavę Vakaruose XX a. II p., tapę svarbia humanistikos dalimi, kurią svarbu papildyti ir jiems mažiau pažįstamų kultūrų, literatūrų, tokių kaip lietuvių kultūra ir literatūra, tyrimais.</p>	<p>The gender aspect in literature, as in other fields (art, cinema), began to be studied in various ways in Lithuania after 1990. Studies more often use tools of feminist criticism, and less often – masculinist ones. In this regard, it is possible to analyze the work of any author from any period in order to understand both individual and socially dominant (or, conversely, marginalized) attitudes toward one of the most important features of personal identity. In the contemporary Western world, gender has become one of the most sought-after categories, and its meaning is changing rapidly. Broadly speaking, the aspect of gender in literature allows us to analyze issues such as identity, positions of power and domination, the importance of representation, stereotypes and their breaking, historical aspects of gender concepts, status, and changes in social roles, and is therefore closely related to philosophical, historical, and sociological research. Both feminist and masculinist studies, as well as other methodologies based on research into gender expression in literature, emerged in the West in the second half of the 20th century and became an important part of the humanities, which should be supplemented by research into cultures and literatures less familiar to them, such as Lithuanian culture and literature.</p>